

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3824

Vragen van de leden **Verhoeven** en **Den Boer** (beiden D66) aan de Ministers voor Rechtsbescherming en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *berichten op Twitter dat mensen een sms kregen van Forum voor Democratie zonder dat zij zich hebben ingeschreven bij de partij* (ingezonden 9 juli 2019).

Antwoord van Minister **Dekker** (Rechtsbescherming), mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ontvangen 4 september 2019). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2018–2019, nr. 3552.

Vraag 1

Bent u bekend met berichten op Twitter dat mensen een sms kregen van Forum voor Democratie zonder dat zij zich hebben ingeschreven bij de partij?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe kan het dat mensen die geen lid zijn (of zich anderszins hebben aangemeld) bij Forum voor Democratie toch een SMS hebben ontvangen van die partij?

Antwoord 2

Er zijn verschillende manieren waarop Forum voor Democratie (FvD) op rechtmatige wijze aan de telefoonnummers van deze mensen kan zijn gekomen, ook als zij geen lid zijn of zich anderszins hebben aangemeld bij FvD.

De Algemene Verordening Gegevensbescherming is van toepassing indien het telefoonnummer een persoonsgegeven is. Een telefoonnummer is een persoonsgegeven wanneer degene die de gegevens verwerkt het telefoonnummer kan herleiden tot een specifiek natuurlijk persoon, oftewel wanneer de persoon «identificeerbaar» is, bijvoorbeeld omdat men ook over gegevens omtrent naam of adres beschikt. Of een telefoonnummer een persoonsgegeven is, is dus afhankelijk van welke gegevens FvD nog meer tot zijn beschik-

¹ <https://twitter.com/aafkeromeijn/status/1146414809417732096?s=12>

king heeft, omdat dat bepaalt of zij het telefoonnummer naar een identificeerbaar natuurlijk persoon kunnen herleiden.

In het geval dat het telefoonnummer als persoonsgegeven moet worden gezien is de AVG van toepassing en is de meest voor de hand liggende manier om deze persoonsgegevens rechtmatig te verwerken het vragen van toestemming. Het vragen van toestemming kan mede inhouden dat de organisatie die toestemming vraagt de desbetreffende persoonsgegevens mag doorgeven aan derden. Dit zou dus ook FvD kunnen zijn. Voor deze toestemming is wel vereist dat deze uitdrukkelijk en voldoende specifiek is. Ook als er geen persoonsgegevens van betrokkene zijn verwerkt om de SMS te versturen geldt altijd nog het regime van de Telecommunicatiewet voor het gebruik van telefoonnummers. Voor het verzenden van ongevraagde elektronische communicatie als deze is in beginsel ook toestemming vereist. Deze toestemming kan onder bepaalde voorwaarden worden verondersteld, het is aan de Autoriteit Consument en Markt (ACM) om te bepalen of hier aan is voldaan.

Zoals FvD kennelijk zelf heeft aangegeven kan er ook sprake zijn van een fout bij de verwerking van gegevens. Het is evident dat er dan geen sprake kan zijn van een rechtmatige gegevensverwerking op basis van toestemming, zowel niet in het regime van de AVG als dat van de Telecommunicatiewet.

Vraag 3

Bent u bereid de Autoriteit Persoonsgegevens te verzoeken hier onderzoek naar te doen?

Antwoord 3

Betrokkenen kunnen een klacht indienen bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) als zij vermoeden dat hun persoonsgegevens zijn verwerkt op een manier die in strijd is met de privacywetgeving.

Navraag bij de AP leert dat er inderdaad klachten over deze situatie zijn ingediend. Daarmee is de situatie reeds in voldoende mate onder de aandacht van de AP gebracht. Het is vervolgens aan de AP zelf om te bepalen of er een vervolgonderzoek wordt ingesteld.

Overigens kunnen betrokkenen een klacht bij de Autoriteit Consument & Markt (ACM) indienen als zij menen dat de Telecommunicatiewet is overtreden. De ACM heeft in totaal zes klachten ontvangen over SMS berichten van politieke partijen. ACM heeft verder geen klachten meer binnengekregen over dit soort berichten na de verkiezingen voor de provinciale staten. De ACM heeft ook politieke partijen aangeschreven. In deze brief werden de politieke partijen gewezen op de regels omtrent het versturen van ongevraagde elektronische berichten, waaronder e-mail, whatsapp- en sms-berichten.

Vraag 4

Is het mogelijk dat mensen die zonder toestemming een SMS van Forum voor Democratie hebben ontvangen ook onterecht als lid staan ingeschreven bij de partij? Bent u bereid hier onderzoek naar te (laten) doen?

Antwoord 4

Mijn ambtgenoot van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en ik hebben geen signalen ontvangen dat mensen onterecht ingeschreven staan als lid van FvD. Mocht dit later alsnog blijken dan kunnen wij hier een onderzoek naar laten instellen.

Vraag 5

Hoe kunnen mensen controleren of hun telefoonnummer bekend is bij Forum voor Democratie en de partij verzoeken hun gegevens te verwijderen?

Antwoord 5

Betrokkenen wiens persoonsgegevens worden verwerkt kunnen een inzageverzoek bij FvD doen. FvD is in beginsel verplicht om de betrokkene inzicht te geven in de persoonsgegevens die het van betrokkene verwerkt.²

² Nadere informatie over hoe dit verzoek is in te dienen is te vinden op: <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/zelf-doen/gebruik-uw-privacyrechten/recht-op-inzage>

Daarnaast kunnen betrokkenen een verzoek indienen om hun gegevens te verwijderen door middel van een zogenoemd vergetelheidsverzoek.³

Vraag 6

Wat zijn de mogelijke sancties als blijkt dat een bedrijf of organisatie op grote schaal telefoonnummers in bezit heeft en gebruikt terwijl hier geen toestemming voor is ontvangen?

Antwoord 6

Artikel 83 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) gaat over sancties die kunnen worden opgelegd ingevolge overtredingen van de AVG. Uit dit artikel volgt dat de toezichthouder grote vrijheid toekomt bij het al dan niet opleggen van een sanctie en het bepalen van de hoogte van een administratieve boete.

Leden 4 en 5 van artikel 83 AVG bepalen de maximale hoogte van administratieve boetes door de toezichthoudende autoriteit. Afhankelijk van de begane overtreding is dit maximaal 10 miljoen euro of 2% van de totale wereldwijde jaaromzet (lid 4), of maximaal 20 miljoen euro of tot 4% van de totale wereldwijde jaaromzet (lid 5).

De AP heeft op grond van artikel 58 nog een aantal (onderzoeks)bevoegdheden, zo ook tot het nemen van corrigerende maatregelen. De AP kan vervolgens op basis van artikel 16 UAVG een last onder bestuursdwang opleggen.

Vraag 7

Wordt gecontroleerd of leden van een politieke partij daadwerkelijk toestemming hebben gegeven om lid te worden van een partij? Zo nee, hoe bekijkt u dit in het licht van de uitvoering van de Wet Financiering op de Politieke Partijen, gezien het feit dat de financiering van politieke partijen deels gebaseerd is op ledenaantallen?

Antwoord 7

Om voor subsidie op basis van de Wet Financiering op de Politieke Partijen (Wfpp) in aanmerking te komen moet een politieke partij over ten minste 1.000 leden beschikken die vergader- en stemrechten in de politieke partij hebben en elk jaar minimaal 12 euro contributie betalen. Het lidmaatschap moet blijken uit een wilsverklaring van betrokkenen. Indien er geen sprake is van een dergelijke wilsverklaring, worden deze leden niet gekwalificeerd als subsidiabel lid in de zin van de Wfpp. Deze eisen hebben echter uitsluitend betrekking op de subsidiabele leden; in de Wfpp worden geen regels gesteld over de overige leden van politieke partijen.

Politieke partijen moeten jaarlijks een subsidieverantwoording indienen bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Bij deze subsidieverantwoording moet een goedkeurende accountantsverklaring worden overgelegd. Deze verklaring moet ook betrekking hebben op het aantal subsidiabele leden, inclusief de wilsverklaring. Indien hier aanleiding voor is, kan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in zijn rol als toezichthouder de Auditdienst Rijk vragen om het accountantsverslag te reviewen.

³ Nadere informatie over hoe dit verzoek is in te dienen is te vinden op: <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/zelf-doen/gebruik-uw-privacyrechten/recht-op-vergetelheid>